

Recommendation concerning mediation in penal matters

Unofficial translation into Albanian

Recommandation sur la médiation en matière pénale

Traduction non officielle en albanais

Rekomandim Nr. R (99) 19 i Komitetit të Ministrave për shtetet anëtare në lidhje me ndërmjetësimin në çështjet penale

© Council of Europe [Month, year], original English and French versions

© [your establishment] [Month, year], [language] translation

Text originated by, and used with the permission of, the Council of Europe. This unofficial translation is published by arrangement with the Council of Europe, but under the sole responsibility of the translator.

* * * * *

© Conseil de l'Europe [mois, année], versions originales en anglais et français

© [votre établissement] [mois, année], [langue] traduction

Le texte original provient du Conseil de l'Europe et est utilisé avec l'accord de celui-ci. Cette traduction est réalisée avec l'autorisation du Conseil de l'Europe mais sous l'unique responsabilité du traducteur.

KËSHILLI I EVROPËS KOMITETI I MINISTRAVE

Rekomandim Nr. R (99) 19 i Komitetit të Ministrave për shtetet anëtare në lidhje me ndërmjetësimin në çështjet penale

(Miratuar nga Komiteti i Ministrave më 15 shtator 1999 në takimin e 679-të të Zëvendësministrave)

Komiteti i Ministrave, në përputhje me parashikimet e Nenit 15.b të Statutit të Këshillit të Evropës,

Duke vërejtur zhvillimet në shtetet anëtare sa i përket përdorimit të ndërmjetësimin në çështje penale si një opsion plotësues ose alternativ i procedurave penale tradicionale, i cili është fleksibël, gjithëpërfshirës dhe ofron mundësi për zgjidhje të problemeve dhe për pjesëmarrje të palëve;

Duke marrë parasysh nevojën për një pjesëmarrje më të madhe aktive në procedimet penale të viktimës, të autorit të veprës penale dhe të të tjerëve që mund të preken si palë, si dhe nevojën për përfshirjen e komunitetit;

Duke vlerësuar interesin e ligjshëm të viktimave për të pasur një zë më të fortë në përballimin e pasojave të viktimizimit të tyre, që të komunikojnë me autorin e veprës penale dhe t'u kërkohet falje dhe të marrin dëmshpërblim;

Duke marrë parasysh rëndësinë e nxitjes së ndjenjës së përgjegjësisë tek autori i veprës penale dhe ofrimin e mundësive praktike për të ndrequr gabimet, që mund të çojë më tej ri-integrimin dhe rehabilitimin e tyre;

Duke pranuar se ndërmjetësimi mund të rrisë ndërgjegjësimin rreth rolit të rëndësishëm të individit dhe të komunitetit në parandalimin dhe trajtimin e krimit dhe në zgjidhjen e konflikteve që e shoqërojnë atë, duke nxitur kështu rezultate më konstruktive dhe më pak shtypëse të drejtësisë penale;

Duke pranuar se ndërmjetësimi kërkon aftësi specifike dhe kode praktikash dhe trajnim të akredituar;

Duke pasur parasysh kontributin thelbësor që mund të japin organizatat joqeveritare dhe komunitetet lokale në fushën e ndërmjetësimin në çështje penale dhe nevojën për t'i kombinuar dhe për t'i bashkërenduar përpjekjet e nismave publike dhe atyre private;

Duke pasur parasysh kërkesat e Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut;

Duke pasur parasysh Konventën Evropiane në Ushtrimin e të Drejtave të Fëmijëve, si dhe Rekomandimin Nr. R (85) 11 mbi pozicionin e viktimës në kuadrin e legjislacionit dhe procedurës penale, Rekomandimin Nr. R (87) 18 në lidhje me thjeshtimin e drejtësisë penale, Rekomandimin Nr. R (87) 21 për ndihmën ndaj viktimave dhe parandalimin e viktimizimit,

Rekomandimin Nr. R (87) 20 për reagimet sociale ndaj kriminalitetit të të miturve, Rekomandimin Nr. R (88) 6 për reagimet sociale ndaj kriminalitetit të të miturve mes të rinjve që vijnë nga familje emigrantësh, Rekomandimin Nr. R (92) 16 për Rregullat Evropiane mbi sanksionet dhe masat në komunitet, Rekomandimin Nr. R (95) 12 për menaxhimin e drejtësisë penale dhe Rekomandimin Nr. R (98) 1 lidhur me ndërmjetësimin në çështjet familjare;

Rekomandon që qeveritë e shteteve anëtare të kenë parasysh këto parime të paraqitura në shtojcën e këtij Rekomandimi në realizimin e ndërmjetësimit në çështjet penale dhe ta shpërndajnë këtë tekst sa më gjerësisht që të jetë e mundur.

Shtojca e Rekomandimit Nr. R (99) 19

I. Përkufizim

Këto udhëzime janë të zbatueshme për çdo proces, ku viktimës së një vepre penale dhe autorit të saj, me vullnetin e tyre të lirë, u jepet mundësia të marrin pjesë në mënyrë aktive në zgjidhjen e çështjeve që ngrihen për shkak të veprës penale me ndihmën e një pale të tretë të paanshme (ndërmjetësi).

II. Parimet e Përgjithshme

1. Ndërmjetësimi në çështjet penale duhet të ndodhë vetëm në rastet kur palët japin pëlqimin e tyre të lirë. Palët duhet të kenë mundësinë ta tërheqin këtë pëlqim në çdo kohë gjatë procesit të ndërmjetësit.
2. Diskutimet gjatë ndërmjetësimit janë konfidenciale dhe nuk mund të përdoren më pas, përveçse me pëlqimin e palëve.
3. Ndërmjetësimi në çështjet penale duhet të jetë një shërbim përgjithësisht i disponueshëm.
4. Ndërmjetësimi në çështjet penale duhet të jetë i disponueshëm në të gjitha shkallët e procesit të drejtësisë penale.
5. Shërbimeve të ndërmjetësimit u duhet dhënë autonomi e mjaftueshme brenda sistemit të drejtësisë penale.

III. Baza ligjore

6. Legjislacioni duhet ta lehtësojë ndërmjetësimin në çështje penale.
7. Duhet të ketë udhëzime që përcaktojnë përdorimin e ndërmjetësimit në çështje penale. Këto udhëzime duhet të adresojnë në mënyrë të veçantë kushtet për referimin e çështjeve shërbimeve të ndërmjetësimit dhe mënyrën se si do të trajtohen çështjet pas ndërmjetësimit.
8. Për ndërmjetësimin duhet të ofrohen garanci procedurale themelore; palët duhet të kenë, në veçanti, të drejtën e ndihmës ligjore dhe, aty ku është e nevojshme, të përkthimit me shkrim/me gojë. Përveç kësaj, të miturit duhet të kenë edhe të drejtën për asistencë prindërore.

IV. Funkcionimi i drejtësisë penale në lidhje me ndërmjetësimin

9. Vendimi për t'ia referuar një çështje shërbimeve të ndërmjetësimin, si dhe vlerësimi i rezultatit të një procedure ndërmjetësimi, duhet t'i rezervohet autoriteteve të drejtësisë penale.
10. Para se të bien dakord për ndërmjetësim, palët duhet të informohen plotësisht rreth të drejtave të tyre, natyrës së procesit të ndërmjetësimin dhe pasojave që mund të ketë vendimi i tyre.
11. As viktimat dhe as autori i veprës penale nuk duhet të nxiten në mënyra të padrejta për të pranuar ndërmjetësimin.
12. Rregulloret e veçanta dhe garancitë ligjore që rregullojnë pjesëmarrjen e të miturve në procedura ligjore duhet të zbatohen edhe në lidhje me pjesëmarrjen e tyre në ndërmjetësim për çështje penale.
13. Ndërmjetësimi nuk duhet të vazhdojë nëse ndonjë nga palët kryesore të përfshira nuk është në gjendje të kuptojë domethënien e procesit.
14. Normalisht, faktet bazë të një çështjeje duhet të pranohen nga të dyja palët për nisjen e një ndërmjetësimi. Pjesëmarrja në ndërmjetësim nuk duhet të përdoret si provë e pranimit të fajit në procedurat e mëtejshme ligjore.
15. Pabarazitë e qarta sa u përket faktorëve të tillë si mosha, pjekuria apo kapaciteti intelektual i palëve duhet të merren parasysh para se një çështje të referohet për ndërmjetësim.
16. Vendimi për ta referuar një çështje penale për ndërmjetësim duhet të shoqërohet me një afat kohor të arsyeshëm brenda të cilit autoritetet kompetente të drejtësisë penale duhet të informohen rreth ecurisë së procedurës së ndërmjetësimin.
17. Shfajësimet e bazuara në marrëveshjet e arritura përmes ndërmjetësimin duhet të kenë të njëjtin status me vendimet dhe gjykimet gjyqësore dhe duhet të përjashtojnë dënimin për të njëjtat fakte (*ne bis in idem*).
18. Kur një çështje i kthehet autoriteteve të drejtësisë penale pa një marrëveshje të arritur mes palëve apo pas moszbatimit të një marrëveshjeje të tillë, vendimi për mënyrën se si duhet të procedohet duhet të merret pa vonesë.

V. Funkcionimi i shërbimeve të ndërmjetësimin

V.1. Standardet

19. Shërbimet e ndërmjetësimin duhet të rregullohen nga disa standarde të gjithëpranuara.
20. Shërbimet e ndërmjetësimin duhet të kenë autonomi të mjaftueshme për kryerjen e detyrave të tyre. Duhet të vendosen disa standarde për rregullat etike dhe për aftësitë që kërkon ndërmjetësimi, si dhe procedura për përzgjedhjen, trajnimin dhe vlerësimin e ndërmjetësuesve.
21. Shërbimet e ndërmjetësimin duhet të monitorohen nga një organ kompetent.

V.2. Kualifikimi dhe trajnimi i ndërmjetësuesve

22. Ndërmjetësuesit duhet të rekrutohen nga të gjitha fushat e shoqërisë dhe duhet që të kenë në përgjithësi një njohje të mirë të kulturave dhe komuniteteve lokale.

23. Ndërmjetësuesit duhet të jenë në gjendje të demonstrojnë një gjykim të shëndoshë dhe aftësi të mira ndërpersonale të nevojshme për ndërmjetësim.
24. Ndërmjetësuesit duhet të marrin si trajnim fillestar para se të marrin përsipër detyra ndërmjetësimi, ashtu edhe trajnime të mëtejshme gjatë qëndrimit në detyrë. Trajnimi i tyre duhet të ketë si qëllim përfitim nga ana e tyre të një niveli të lartë aftësish, duke përfshirë aftësitë për zgjidhje konfliktesh, nevojat specifike në punën me viktimat dhe autorët e veprave penale, si dhe të disa njohurive bazë mbi sistemin e drejtësisë penale.

V.3. Trajtimi i çështjeve individuale

25. Para se të fillojë ndërmjetësimi, ndërmjetësuesi duhet të informohet për të gjitha rrethanat e çështjes dhe të pajiset me dokumentacionin e nevojshëm nga autoritetet kompetente të drejtësisë penale.

26. Ndërmjetësimi duhet të kryhet në mënyrë të paanshme, bazuar tek rrethanat e çështjes dhe te nevojat dhe dëshirat e palëve. Ndërmjetësuesi duhet të respektojë gjithmonë dinjitetin e palëve dhe të sigurohet që palët të veprojnë me respekt ndaj njëra-tjetrës.

27. Ndërmjetësi duhet të jetë përgjegjës për ofrimin e një mjedisi të sigurt dhe komod për ndërmjetësim. Ndërmjetësi duhet të jetë i ndjeshëm ndaj dobësive të palëve.

28. Ndërmjetësimi duhet të bëhet në mënyrë efçente, por me një hap të menaxhueshëm për palët.

29. Ndërmjetësimi duhet të kryhet *in camera*.

30. Pavarësisht parimit të konfidencialitetit, ndërmjetësi duhet t'u përcjellë autoriteteve të duhura ose personave të interesuar çdo informacion rreth ndonjë krimi të rëndë që gjatë procesit të ndërmjetësimit mësohet se mund të ndodhë shumë shpejt.

V.4. Rezultati i ndërmjetësimit

31. Marrëveshjet mes palëve duhet të arrihen me vullnetin e tyre të lirë. Ato duhet të përmbajnë vetëm detyrime të arsyeshme dhe proporcionale.

32. Ndërmjetësuesi duhet t'u raportojë autoriteteve të drejtësisë penale mbi hapat e marrë për ndërmjetësimin dhe mbi rezultatin e tij. Raporti i ndërmjetësimit nuk duhet të zbulojë pjesë nga përmbajtja e seancave të ndërmjetësimit dhe as të shprehë ndonjë gjykim mbi qëndrimin e mbajtur nga palët gjatë ndërmjetësimit.

VI. Zhvillimi i vazhdueshëm i ndërmjetësimit

33. Mes autoriteteve të drejtësisë penale dhe shërbimeve të ndërmjetësimit duhet të ketë konsultime sistematike për të arritur të njëjtën njohje të procesit të ndërmjetësimit.

34. Shtetet anëtare duhet të nxisin studimet mbi ndërmjetësimin dhe vlerësimin e përdorimit të tij në çështjet penale.